

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

Pyhäjoen kunta

Kuntatie 1
86100 Pyhäjoki

kunta@pyhajoki.fi

Asia:

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Pyhäjoen Silovuoren tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksesta

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry (PPLY) kannattaa tuulivoimatuotannon lisäämistä silloin, kun sen rakentamisesta aiheutuu mahdollisimman vähän lintuihin ja muuhun luontoon kohdistuvia haittavaikutuksia. Pyhäjoen Silovuori voisi soveltua tuulivoimaloiden rakentamiseen, jos linnustovaikutukset selvitetäisiin perusteellisesti ja ne huomioitaisiin voimaloiden sijoittelussa.

Linnusto

Hankealue ei sijaitse lintujen päämuuttoreitillä, joten muuttolintuselvitykseltä ei vaadita vastaavaa tarkkuutta kuin lähempänä rannikkoa sijaitsevilla tuulivoimahankkeissa. Kevätmuuttoselvitystä voidaan siten pitää riittävänä. Valitettavasti lintujen syysmuuttoa ei ole tutkittu lainkaan. Syksyllä lintuja muuttaa paljon enemmän kuin keväällä ja joidenkin lajien muutto keskittyy paikoin hyvin kapeille reiteille. Silovuori ei todennäköisesti sijoitu merkittävälle lintujen syysmuuttoreitille, mutta asia olisi silti syytä tutkia.

Vakava puute on, että pesimälinnustoselvitystä ei ole tehty käytännössä lainkaan. Paikallisista linnuista on vain yksi kappale kevätmuuttoreportin lopussa. Sekin koskee pelkästään muuton seurannan ohessa tehtyjä havaintoja. Tuulivoimaloiden pesimälinnustoselvityksissä on yleensä käytetty menetelminä kartoitus- ja pistelaskentaa, joista etenkin kartoituslaskenta soveltuu hyvin tuulivoimalahankeiden vaikutusten arviointiin. Kartoituslaskennassa pesimälinnusto selvitetään tarkasti suunniteltujen voimalapaikkojen ympäristöstä usean käyntikerran laskentamenetelmällä. Tämän lisäksi pesimälinnustoselvityksessä tulee keskittyä etsimään arvokkaita lintukohteita kuten törmäyksille alttiiden petolintujen pesiä ja uhanalaisten lajien reviirejä. Pesimälinnustoselvityksen ehkä tärkein osuus on lähialueella pesivien petolintujen lentoreittien seuranta. Törmäyksille alttiiden suurten petolintujen reviirit voivat olla usean kymmenen neliökilometrin laajuisia, joten lintujen käyttämiä lentoreittejä tulisi seurata kesän aikana vähintään useita päiviä, jotta pesivä petolinnusto voitaisiin huomioida voimaloiden sijoittelussa.

Silovuoren alueella havaittuja mahdollisesti tai todennäköisesti pesiviä suojelullisesti arvokkaita lintulajeja ovat mm. lapinpöllö, hiiripöllö, kanahaukka ja kuukkeli. Nämä lajit voidaan melko helposti huomioida tuulivoimakaavoituksessa jättämällä niiden pesäpaikkojen ympärille riittävät suojavyöhykkeet. Tämä ei välttämättä vaadi edes voimaloiden määrän vähentämistä, vaan mahdollisesti liian lähelle pesäpaikkoja suunnitellut voimalat voidaan usein siirtää hieman kauemmas. Muitakin huomionarvoisia lintulajeja saattaa pesiä hankealueella, sillä pesimälinnusto on kokonaan selvittämättä. Pesimälinnuston huomiointi voimaloiden sijoittelussa on nykyisen tiedon perusteella mahdotonta, joten kaavoituksessa tulee ottaa aikalisä, kunnes tarvittavat selvitykset on tehty.

Kaavaselvityksen mukaan pesimälinnuston osalta tiedot on saatu valtakunnallisesta lintuatlastietokannasta. Tämä osoittaa selvityksen laatijalta asiantuntemattomuutta. Lintuatlas tuottaa tietoa 10x10 kilometrin ruuduissa pesivästä linnustosta siltä osin, kun pesiviä lajeja on atlaskartoituksessa

havaittu ja ilmoitettu tietokantaan. Atlaksen aineisto perustuu siis suurelta osin satunnaishavaintoihin. Menetelmä soveltuu Suomen laajuiseen lintulajien levinneisyysalueiden selvittämiseen, mutta ei linnuston tarkempaan tarkasteluun. Tuulivoimaloiden linnustovaikutusten arviointiin atlasaineistosta ei yleensä, eikä tässäkään tapauksessa, ole mitään hyötyä.

Tunnetut suurten petolintujen pesät on hyvä tarkistaa Metsähallituksen ja ELY-keskuksen tietokannoista, kuten on tehty. On kuitenkin syytä muistaa, että kaikki pesäpaikat eivät ole viranomaisten tiedossa. Niinpä pesärekisterin tarkistaminen ei korvaa maastonselvityksiä.

Alueen luontoarvoista ei ole riittävää ajantasaista ja tarkkaa tietoa. Alueella pesiviä uhanalaisia lajeja tai lintudirektiivin liitteen I lajeja ei tunneta eikä niitä siten voida kaavassa huomioida eli kaava ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 5§ ja MRL 9§) vaatimuksia.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja yhteisvaikutukset

Pesimälinnuston osalta laajojen ja myös useiden pienempien tuulivoimala-alueiden rakentaminen sisämaahan saattaa aiheuttaa merkittävän törmäysriskin pesiville uhanalaisille petolinnuille. Toistuvat pesivien lintujen törmäykset tuulivoimaloihin tulisivat johtamaan useiden reviireiden autoitumiseen ja siten muutenkin taantuvien lajien entistä nopeampaan häviämiseen linnustosta. Myös voimaloiden häiriövaikutus saattaa estää petolintujen asettumisen niiden aiemmin käyttämille pesimäalueille. Tuulivoimaloiden sijoittaminen on toteutettava tiiviinä ryhmänä siten, että minkään törmäysalittiin, etenkin uhanalaisen, suuren petolinnun reviiri ei tuulivoimarakentamisen vuoksi joudu uhatuksi. Tätäkin varten pesimälinnusto tulee selvittää huolellisesti.

Kevätmuuton osalta yhteisvaikutukset on arvoitu riittävästi.

Ekologinen kompensatio

Tuulivoimapuistoja rakennettaessa alueen luonnontilaisuus heikkenee entisestään, vaikka voimalat rakennettaisiinkin jo ennestään ihmistoiminnan vaikutuksen alaisille paikoille. Voimaloiden ja niille tarvittavan tiestön rakentaminen johtaa vähintään pienimuotoiseen metsäelinympäristön vähenemiseen ja pirstoutumiseen. Luonnolle aiheutuvan haitallisen vaikutuksen kompensoimiseksi tulisikin samansuuruinen pinta-ala rauhoittaa ja/tai ennallistaa jossain hankealueen lähistöllä. Ilman tällaista kompensatiota luonto joutuu yhä ahtaammalle ihmisen toimintojen tehostuessa. Kaavoituksessa tulisikin jatkossa varautua tuulivoimalakaavoituksen ohella suojelualueverkoston parantamiseen ja heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamiseen sekä kestävästä energiantuotannosta luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Sähkölinjat

Sähkönsiirto aiotaan tehdä maakaapelointina, joten sillä ei ole haitallisia vaikutuksia linnustoon.

Yhteenveto

Pyhäjoen Silovuoren tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotus ei perustu maankäyttö- ja rakennuslain vaatimalla tavalla (MRL 9 §) riittäviin selvityksiin. Vakavin puute koskee lähes kokonaan selvittämättä jätettyä alueen pesimälinnustoa. Kaavoitus tulee keskeyttää, kunnes pesimälinnusto on selvitetty asianmukaisesti, ja selvityksen tulokset voidaan huomioida kaavoituksessa.

Oulussa 20.11.2014

Esa Aalto

Puheenjohtaja

Ari-Pekka Auvinen

Suojelutoimikunnan puheenjohtaja